

Diarienummer: KS-2025/660

Handläggare: Alexander Jonsson, strateg trafikinfrastruktur

Regeringskansliets diarienummer/referens: LI2025/01587

YTTRANDE

Remiss: Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026–2037

Bakgrund

På uppdrag av regeringen har Trafikverkets förslag till nationell plan för transportinfrastruktur 2026–2037 remitterats. Knivsta kommun har som remissinstans inbjudits att lämna synpunkter på förslaget.

Sammanfattning

Knivsta kommun bedömer att Trafikverkets förslag till nationell plan är välavvägt och bör ligga fast. Planförslaget fokuserar på strategiska investeringar med bred samhällsnytta, och lokalt, regionalt samt nationellt skapar det goda förutsättningar för tillväxt, konkurrenskraft och robusthet.

Generellt

För Knivsta kommun är möjligheten till studie- och arbetspendling utom och inom kommungränsen viktig. Att det är enkelt att röra sig över både kommun- och länsgränser är viktigt för att våra kommuninvånares vardag ska fungera. Över 70 % av alla förvärvsarbetande pendlar ut från kommunen och en stor andel pendlar dessutom ut från länet. Det ställer höga krav på en fungerande infrastruktur för samtliga trafikslag. Knivsta kommun har under innevarande planperiod upplevt underhållet på järnvägen som bristfälligt. En betydande andel av det totala antalet förseningsminuter är orsakade av Trafikverkets infrastruktur. Knivsta kommun vill påminna om vikten av att samplanera investeringar och underhållsåtgärder. Det är en viktig metod som Trafikverket bör fortsätta utveckla. Trafikverket behöver även utveckla sitt arbete med att planera sina mindre investeringsåtgärder på ett sådant sätt att den planerade mängden medel som är anslagen för året används i sin helhet.

Den fortsatta skenande kostnadsbilden för redan beslutade objekt i nationell plan är en stor risk för förutsägbarhet och tilliten till statens utfästelser om nya investeringar i infrastruktur. Trafikverkets arbete med kostnadskontroll måste fortsätta med tydliga resultat. Ett medskick är att omfattningen av väg och järnvägsplaner överstiger kraven i lagstiftningen. Planernas omfattning bör i större utsträckning korrelera kraven i lagstiftningen.

Fyra spår

Det är särskilt viktigt att fyrspårsutbyggnaden mellan Uppsala och Stockholm nu betraktas som ett bundet objekt och färdigställs senast 2034. Det är i enlighet med avtalet om infrastrukturinvesteringar och bostadsbyggande som staten tecknade 2017 med Knivsta kommun och Region Uppsala. Fyrspåret är den enskilt viktigaste infrastruktursatsningen i Stockholm-Mälarenregionen och en förutsättning för hållbar tillväxt i regionen och lokalt i Knivsta.

Investeringen ger restidsvinster på över 14 miljarder kronor och underlättar pendlingen för 30 000 pendlare på sträckan Uppsala-Stockholm. De kapacitetshöjande åtgärderna på Ostkustbanan som föreslås av Trafikverket förstärker nyttan av fyrspåret och bidrar till en mer pålitlig tågtrafik. Det gäller Knivsta plankorsning, Tomtebodabangård samt signaloptimeringar. Dessa investeringar ökar punktligheten och kapaciteten i hela systemet.

Sammantaget stärker dessa satsningar arbetsmarknaden, den hållbara pendlingen och attraktiva boendemiljöer, samtidigt som de bidrar till Arlandas internationella konkurrenskraft. De ökar också motståndskraften i transportsystemet, säkrar viktiga funktioner på båda sidor av Mälaren och stärker totalförsvarets infrastruktur.

Knivsta plankorsning

Befintlig kapacitetsbrist på Ostkustbanan tillsammans med kommande befolkningstillväxt inom regionen innebär behov av utbyggnad av järnvägsstråket mellan Stockholm och Uppsala. Då antal spår och tåg utökas i befintlig korridor förbi Knivsta station innebär befintlig plankorsning en begränsning för utvecklad tågtrafik och trafiksäkerhetsproblem kommer att uppstå. För att få full effekt av övriga investeringar på Ostkustbanan behöver plankorsningen i Knivsta ersättas för samtliga trafikslag.

Åtgärden med att ersätta plankorsningen i Knivsta och fyrspårsutbyggnaden mellan Uppsala och Stockholm behöver ha ett simultant planerings- och genomförandeskede. Objektet Knivsta plankorsning behöver därför planeras in tidigt i planperioden trots att det är ett nytt objekt, annars riskeras tidplanen för pågående järnvägsplan att förskjutas och kostnaden för respektive objekt ökar. Att projekten genomförs parallellt är även viktigt för den kommunala planeringen och den förutsägbarhet som krävs mellan nationell, regional och lokal planering av infrastruktur och bostadsbyggande.

E4

Investeringar på E4 är avgörande för framkomligheten på sträckan Uppsala-Stockholm, samt till och från Arlanda som är en nationell knutpunkt för både resenärer och godsflöden. Det är sedan tidigare känt att det aktuella stråket har kapacitetsbrist under högtrafik i både järnvägssystemet och vägsystemet. I samband med fastställandet av den nationella planen för 2022-2033 gav regeringen Trafikverket i uppdrag att utreda "Kapacitet för landtransporter till och från Arlanda". Den rapport som Trafikverket har publicerat kopplat till uppdraget redogör för flertalet infrastruktursatsningar som är nödvändiga för att skapa goda kommunikationer och effektivisera användningen av det befintliga trafiksystemet för

resor till och från Arlanda, den regionala pendlingen och kopplingen mellan norra och södra Sverige.

Den bebyggelseutveckling som det planeras för i Knivsta kommun och Uppsala kommun, inom ramarna för respektive kommuns bostadsavtal, ställer krav på utveckling av det kommunala och statliga vägnätet. För att uppnå den kapacitet som kommer att krävas på vägnätet är det därför av stor vikt för båda kommunerna att den trafikplats på E4 som staten åtagit sig att planera för och genomföra håller tidplanen. I samband med planering och genomförande av trafikplatsen bör anslutningsväg gentemot befintligt statligt vägnät öster om E4 möjliggöras.

Underhåll och vidmakthållande

Efter en längre tid då tilldelade medel för underhåll och vidmakthållande av vägnätet har varit lägre än vad som krävts är det positivt att det i förslaget till nationell plan numera finns en riktning för att ta tillbaka underhållsskulden inom planperioden. I kombination med att bidragen till enskilda vägar ökar skapas förutsättningar för att säkerställa framkomligheten och funktionaliteten på hela det svenska vägnätet. Tillsammans bidrar detta till en god tillgänglighet för både medborgare och näringsliv i hela landet. För att skapa ytterligare transparens inom underhållsplaneringen borde Trafikverket ta fram regionala och lokala underhållsplaner som redovisas för berörda kommuner, regioner och berört näringsliv.

Matilda Hübinette
Kommunstyrelsens ordförande